

Pierwsze objawy i diagnoza

Zrozumieć demencję

Alzheimer National Helpline

1800 341 341

Czym jest demencja?

Demencja to pojęcie ogólne, używane do opisu grupy chorób powodujących uszkodzenia komórek mózgowych. Uszkodzenia te zmieniają zdolność człowieka do myślenia, zapamiętywania, mówienia i wykonywania codziennych czynności. W miarę postępu demencji zmiany się pogłębiają, a chory potrzebuje coraz więcej pomocy.

Demencja jest powodowana przez wiele schorzeń. Najczęstsza przyczyna to choroba Alzheimera. Innymi są otępienie naczyniopochodne, otępienie z ciałami Lewy'ego oraz otępienie czołowo-skroniowe. Zdarza się, że u jednej osoby występuje połączenie dwóch rodzajów demencji, czyli tak zwana demencja mieszana. Czasem diagnozuje się demencję, ale potwierdzenie, czy stoi za nią choroba Alzheimera, czy inna przyczyna, nie jest możliwe.

Jakie są pierwsze objawy demencji?

Pierwsze objawy demencji mogą być trudne do wykrycia. U niektórych osób na początku pojawiają się zmiany w pamięci krótkotrwałej, a u innych mogą to być zmiany nastroju lub trudności językowe. Doświadczenie każdej osoby z demencją jest niepowtarzalne.

Do wczesnych objawów przedmiotowych i podmiotowych należą:

- utrata pamięci, szczególnie w odniesieniu do niedawnych wydarzeń;
- problemy z językiem, trudności ze znalezieniem odpowiedniego słowa;
- zmiany nastroju i zachowania;
- zagubienie w znanym otoczeniu lub sytuacjach;
- trudności z nadążaniem za tokiem rozmowy, programem telewizyjnym lub czytany tekst;
- trudności w zarządzaniu pieniędzmi;
- trudności w rozwiązywaniu problemów i wykonywaniu codziennych zadań;
- utrata zainteresowania hobby i formami spędzania wolnego czasu, brak inicjatywy, aby coś zacząć lub gdzieś wyjść;
- wielokrotne powtarzanie pytania lub opowieści bez zdawania sobie z tego sprawy;
- trudności w ocenie odległości albo branie wzorów i odbić za coś innego.

U większości osób występuje kilka z tych objawów, a z czasem trudności się nasilają. Najczęściej objawy pojawiają się stopniowo. Może to być trudne nie tylko dla osoby, która doświadcza zmian, ale także dla jej rodziny i przyjaciół.

Dlaczego diagnoza jest tak ważna?

Wczesna diagnoza jest ważna, ponieważ:

- istnieją inne, często uleczalne przyczyny utraty pamięci i dezorientacji, a diagnoza pozwala określić dalsze postępowanie;
- istnieją formy wsparcia i usługi, które mogą pomóc dobrze żyć z demencją, a diagnoza oznacza, że można zacząć z nich korzystać;
- mogą istnieć terapie i leki pomocne w łagodzeniu objawów;
- osoba z demencją i jej rodzina mogą planować przyszłość oraz uporządkować kwestie prawne i finansowe.

Pierwsze objawy i diagnoza

Zrozumieć demencję

Alzheimer National Helpline

1800 341 341

Jak stawia się diagnozę?

Nie istnieje jeden test na demencję. Diagnoza opiera się na szeregu ocen i badań. Oznacza to, że rozpoznanie demencji, zwłaszcza we wczesnym stadium, może zająć trochę czasu.

Diagnozowanie demencji zwykle zaczyna się u lekarza rodzinnego (ang. General Practitioner, GP). Lekarz analizuje dokumentację medyczną i zyskuje obraz zmian, których doświadcza dana osoba.

Zazwyczaj rozpoczyna od wykluczenia innych możliwych przyczyn objawów przedmiotowych i podmiotowych występujących u danej osoby. W tym celu może przeprowadzić kilka badań — w tym analizy krwi i moczu testy na pamięć i myślenie — a także sprawdzić ogólny stan zdrowia.

Lekarz rodzinny może postawić diagnozę lub uznać, że potrzebna jest dodatkowa ocena. Może skierować pacjenta do specjalisty od diagnozowania demencji, np. geriatry lub psychogeriatry. W niektórych częściach kraju lekarz rodzinny może doradzić kontakt z konsultantem z ośrodka leczenia zaburzeń pamięci lub z ośrodka oceny pamięci i wsparcia (ang. Memory Assessment & Support Service, MASS). Jeśli masz mniej niż 65 lat, to prawdopodobnie otrzymasz skierowanie do neurologa, konsultanta z ośrodka leczenia zaburzeń pamięci lub z MASS.

Regionalne specjalistyczne ośrodki leczenia zaburzeń pamięci (ang. Regional Specialist Memory Clinic, RSMC) działają w Dublinie, Cork i Galway. Zasadniczo są one przeznaczone dla młodszych osób oraz dla przypadków nietypowych bądź niejasnych, które wymagają bardziej szczegółowej i specjalistycznej oceny.

Jeśli uważasz, że skierowanie do specjalisty byłoby pomocne, porozmawiaj z lekarzem rodzinnym.

Konsultant przeprowadzi pełną ocenę, aby ustalić przyczynę objawów. Konsultanci zazwyczaj współpracują z zespołem specjalistów, możesz się więc spotkać z kilkoma osobami. Proces obejmuje zwykle badania krwi, pełny wywiad dotyczący chorób w rodzinie, badanie lekarskie oraz ocenę pamięci, myślenia i zdolności do wykonywania codziennych czynności. Może również zostać przeprowadzona tomografia komputerowa (TK) lub rezonans magnetyczny (RM) w celu zidentyfikowania zmian zachodzących w mózgu. Nie zawsze jednak jest to wymagane.

Arkuszy informacyjny: A001 Ostatnia aktualizacja: Maj 2026 r.

Ostatnia zmiana: Maj 2026 r.

Weryfikacja: Danielle Timmons, doradczyni ds. demencji

© The Alzheimer Society of Ireland. Irlandzkie Towarzystwo Alzheimerowskie (Alzheimer Society of Ireland, ASI) dołożyło wszelkich starań, aby zagwarantować dokładność informacji zawartych w niniejszej broszurze. ASI nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek żaden nieścisłości, błędy, pominięcia ani informacje wprowadzające w błąd.

Konsultanci i ich zespoły pracują bezpośrednio z osobą, która doświadcza zmian. Mogą również poprosić członków rodziny o opowiedzenie o wszelkich zauważonych zmianach lub ewentualnych obawach.

Po ocenie konsultant zbierze wszystkie wyniki i oceni sytuację. Może się zdarzyć, że ocena zostanie później powtórzona w celu określenia dalszych zmian i potwierdzenia diagnozy.

Wskazówki dotyczące współpracy z lekarzami na etapie diagnozy

Przed wizytą warto spisać zmiany budzące niepokój oraz nasuwające się pytania, aby ułatwić sobie rozmowę z lekarzem. Oto kilka wskazówek:

- Prowadź dziennik, aby notować zmiany budzące niepokój; uwzględnij czas trwania objawów i wszelkie zauważone schematy.
- Zapytaj członków rodziny i znajomych, czy zauważyli jakieś zmiany — mogą pomóc w spisaniu wszystkich wspólnych spostrzeżeń.
- Notuj pytania i proś lekarza o wyjaśnianie słów i wyrażeń, których nie rozumiesz.
- Na wizytę można zabrać członka rodziny lub przyjaciela.

Co się stanie po postawieniu diagnozy?

Diagnoza demencji może wywołać szok bez względu na to, jak bardzo była spodziewana. Sytuacja jest trudna dla wszystkich zaangażowanych i dlatego ogromne znaczenie ma uspokojenie i wsparcie. Najważniejsze, aby starać się zachować pozytywne myślenie i pamiętać, że nie zostajemy z tym sami. Są ludzie, z którymi można porozmawiać, oraz formy wsparcia i usługi, które mogą pomóc.

Lekarz rodzinny będzie ważną osobą, która pomoże Ci dobrze żyć z demencją. Warto się także skontaktować z lokalnym doradcą ds. demencji (ang. Dementia Adviser), który udzieli informacji i porad oraz ułatwi kontakt z lokalnymi grupami wsparcia i korzystanie z usług.

Możesz skorzystać z bezpłatnej i poufnej infolinii Irlandzkiego Towarzystwa Alzheimerowskiego, aby uzyskać informacje na temat demencji, prowadzenia pojazdów oraz planowania działań prawnych i finansowych, a także dowiedzieć się więcej o lokalnych formach wsparcia i usługach takich jak doradca ds. demencji.

☎ Telefon: 1800 341 341

@ E-mail: helpline@alzheimer.ie

🌐 Internet: www.alzheimer.ie